

УДК 342.9(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.4.6>**О. А. Головач**здобувач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу
Міжнародного університету бізнесу і права

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Наукова публікація присвячена дослідженню історії становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні.

Зазначається, що становлення адміністративно-правових засад підприємництва відбувалось фактично з нульової позначки (переходу від адміністративно-командної системи управління економікою до ринкових відносин), що обумовило ряд прорахунків в процесі законотворчості, проте, національне законодавство поступово набувало рис цивілізованого; адміністративна та податкова реформи, реформа митного законодавства ті інші позитивні процеси призвели врешті решт до створення сучасного адміністративно-правового механізму регулювання підприємницької діяльності.

Досліджується історія прийняття ключових нормативно-правових актів у сфері правового регулювання підприємницької діяльності, виокремлюються позитивні та негативні наслідки від їх реалізації. Зокрема, показано недоліки процесів приватизації державних підприємств, а також розпаювання земель сільськогосподарського призначення, що зумовило суттєве соціальне розшарування суспільства та гальмування процесів становлення підприємництва, формування культури підприємницької діяльності.

Формулюється висновок про важливість та доцільність урахування позитивного та негативного досвіду адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні в процесі здійснення подальших реформ механізму правового регулювання у даній сфері суспільних відносин. Також зазначається, що тільки суверенна національна правова держава може здійснювати ефективне адміністрування бізнесу, тому для органів публічної адміністрації ключовим завданням має стати захист національного виробника, підтримка молодих підприємців, розвиток високотехнологічних, наукоємних секторів підприємництва з метою формування конкурентоздатної економіки, здатної протистояти глобалізаційним викликам та адаптованої до європейських стандартів ведення бізнесу.

Підкреслюється перспективність подальшого дослідження даної тематики з метою аналізу інших історичних процесів, пов'язаних із становленням та розвитком адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні.

Ключові слова: історія, підприємницька діяльність, приватизація, реформи, адміністративне регулювання, етапи розвитку, позитивний досвід, економіка, адміністрування.

Вступ. Дослідження оптимальних шляхів та способів удосконалення адміністративно-правових засад підприємницької діяльності в Україні буде не повним без аналізу відповідного історичного досвіду, адже становлення підприємництва в Україні пройшло декілька складних етапів та відбувалось на фоні фактично повної відсутності культури підприємницької діяльності та фінансової грамотності у грома-

дян України. Молода українська держава отримала у спадок неринкове радянське законодавство та адміністративно-командну систему управління економікою.

Становлення адміністративно-правових засад підприємництва відбувалось фактично з нуля, що обумовило ряд прорахунків в процесі правотворчої діяльності. Проте, національне законодавство поступово набувало рис цивілізованого,

адміністративна та податкова реформи, реформа митного законодавства ті інші позитивні процеси призвели врешті решт до створення сучасного адміністративно-правового механізму регулювання підприємницької діяльності. Проте і на даний час останній потребує реформування, з урахуванням історичного досвіду, нових глобалізаційних викликів та перспектив євроінтеграції. Вищезазначене обумовлює актуальність дослідження історії становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні, а також його теоретичну та практичну значимість.

Різні аспекти адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні досліджували такі відомі науковці як Д. Бабенко, Ю. Битяк, А. Близнюк, А. Боровик, С. Вітвіцький, В. Гарашук, Н. Дяченко, П. Лютіков, Д. Парамонов, Т. Разіна, А. Чорна та інші вчені.

Із останніх досліджень слід виділити роботи А. Чорної «Підприємницька діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання» [1] та Д. Бабенка «Специфіка адміністративно-правового регулювання діяльності господарських товариств» [2].

Історію розвитку підприємництва дослідили в колективній публікації Т. Колесник, О. Демидова та Д. Колесник [3]. Слід також виділити публікацію Н. Колібабчук «Історія виникнення і розвитку підприємництва в Україні в XVIII – на початку XX ст.» [4]. Ця тема також змістовно описана фактично в кожному підручнику та навчальному посібнику зі спеціальності «Економіка».

Проте, історія становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні ще не була предметом окремого дослідження, що актуалізує необхідність підготовки даної публікації з метою запозичення позитивного історичного досвіду адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є дослідження історії становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні.

Методологія даної публікації ґрунтується на використанні сучасних наукових підходів (цивілізаційного, антропоцентричного, синергетичного), а також поєднання філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів, серед яких: закони та принципи діалектики, системний та структурно-функціональний методи, прийоми логіки, юридична статистика, методологія порівняльного законодавства, прийоми соціологічного методу, історико-правовий метод, формально-юридичний метод як різновид аксіоматичного методу та метод юридичного моделювання тощо.

Результати дослідження. Дослідження підприємницької діяльності як об'єкту адміністративно-правового регулювання, зокрема в контексті євроінтеграційних та глобалізаційних процесів, буде неповним без змістовного дослідження історії становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання підприємництва в історії сучасної України.

Слід підкреслити, що для отримання актуальних результатів дослідження доцільно проаналізувати історію саме адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності, а не історію виникнення та розвитку підприємництва на українських землях взагалі. Остання є предметом досліджень у сфері економіки, соціології, загальної історії тощо. Для виокремлення позитивного досвіду правового регулювання окремих аспектів підприємницької діяльності слід зосередити увагу на етапі новітньої історії суверенної України, її становлення як соціальної правової держави із ринковою економікою. В цьому аспекті недоцільним вбачається дослідження, наприклад, радянського періоду української історії, коли економічні процеси були майже повністю монополізовані державою або знаходились під тотальним контролем командно-адміністративної системи під керівництвом комуністичної партії з тоталітарним репресивним режимом.

Отже, історія виникнення адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні фактично починається з моменту ухвалення Акту проголошення незалежності України в 1991 році та виходу з СРСР.

Слід констатувати, що на розвиток правового регулювання підприємницької діяльності в Україні вплинули процеси так званої «перебудови», коли партійне керівництво зрозуміло безперспективність існування командно-адміністративної системи управління економікою та фактично відкрило дорогу для розвитку бізнесу.

Нові економічні відносини потребували відповідного правового врегулювання, тому ще до проголошення незалежності Верховною Радою Української РСР було прийнято Закон УРСР «Про підприємництво» від 7 лютого 1991 року, яким було визначено загальні правові, економічні та соціальні засади здійснення підприємницької діяльності (підприємництва) громадянами та юридичними особами на території Української РСР, встановлено гарантії свободи підприємництва та його державної підтримки.

У вказаному законі у ст. 1 було визначено, що підприємництво – це самостійна ініціатива, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг та заняття торгівлею з метою одержання прибутку [5].

Статтю 4 Закону УРСР «Про підприємництво» було встановлено обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Так, без спеціального дозволу (ліцензії), що видається Радою Міністрів Української РСР або уповноваженим нею органом, не могли здійснюватись: пошук (розвідка) та експлуатація родовищ корисних копалин; ремонт спортивної, мисливської або іншої зброї; виготовлення і реалізація медикаментів і хімічних речовин; виготовлення пива і вина; виготовлення горілчаних, лікерних та коньячних виробів; виготовлення тютюнових виробів; медична практика; ветеринарна практика; юридична практика; створення та утримання гральних закладів, організація азартних ігор; торгівля алкогольними напоями.

Дозвіл (ліцензія) на здійснення підприємницької діяльності видавався Радою Міністрів Української РСР або уповноваженим нею органом у строк не більш як за 30 днів з дня одержання заяви. Відмова у видачі дозволу (ліцензії) видавалася в той же строк і була актом письмової форми.

Спори про відмову видати дозвіл (ліцензію) розглядав суд або арбітраж [5].

Не менш важливим для становлення адміністративно-правових засад регулювання підприємницької діяльності в Україні було прийняття у 1991 році Закону України «Про підприємства в Українській РСР», який визначав види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації, організаційний механізм здійснення ними підприємницької діяльності в умовах переходу до ринкової економіки [6]. Пізніше вказаний закон був перейменований в Закон України «Про підприємства в Україні».

Закон України «Про підприємства в Українській РСР» в ст. 2 визначав види підприємств. Зокрема, було визначено, що відповідно до форм власності, встановлених Законом Української РСР «Про власність», можуть діяти підприємства таких видів:

- індивідуальне підприємство, засноване на особистій власності фізичної особи та виключно її праці;
- сімейне підприємство, засноване на власності та праці громадян Української РСР – членів однієї сім'ї, які проживають разом;
- приватне підприємство, засноване на власності окремого громадянина Української РСР, з правом найняття робочої сили;
- колективне підприємство, засноване на власності трудового колективу підприємства, кооперативу, іншого статутного товариства, громадської та релігійної організації;
- державне комунальне підприємство, засноване на власності адміністративно-територіальних одиниць;
- державне підприємство, засноване на загальнодержавній (республіканській) власності;
- спільне підприємство, засноване на базі об'єднання майна різних власників (змішана форма власності). У числі засновників спільного підприємства відповідно до законодавства Української РСР могли бути юридичні особи та громадяни Української РСР, союзних республік, інших держав;

– підприємство, засноване на власності юридичних осіб і громадян союзних республік та інших держав. Створення таких підприємств регулювалось окремим законодавством Української РСР [6].

Таким чином, перед бажаними почати підприємницьку діяльність в молодій українській державі відкривався широкий спектр можливостей щодо вибору організаційно-правової форми власного підприємства.

Слід зазначити, що закони України «Про підприємництво» та «Про підприємства в Україні» втратили чинність із набранням чинності Господарським кодексом України 1 січня 2004 року.

Наступним важливим кроком стало прийняття 19 вересня 1991 року Закону України «Про господарські товариства», який визначав поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників.

Так, у ст. 1 Закону України «Про господарські товариства» зазначається, що господарськими товариствами визнаються підприємства, установи, організації, створені на засадах угоди юридичними особами і громадянами шляхом об'єднання їх майна та підприємницької діяльності з метою одержання прибутку. Також вказується, що товариства можуть займатися будь-якою підприємницькою діяльністю, яка не суперечить законодавству України [7].

До господарських товариств законом віднесено: акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командитні товариства [7].

Негативну роль у розвитку національного підприємництва зіграла така організаційно-правова форма господарських товариств як закрите акціонерне товариство.

Незрілість ринкових відносин, фактична відсутність культури підприємництва та необізнаність громадян з основами правового регулювання підприємницької діяльності в сукупності призвели до того, що недоброчесні керівники закритих акціонерних товариств (приватизованих колишніх державних підприємств) почали

доводити підприємства до фіктивного банкрутства, викуповуючи при цьому акції у міноритаріїв, тобто працівників підприємства, які в силу природи закритого акціонерного товариства не могли продати акції на сторону, на вільному ринку цінних паперів.

В результаті численних фіктивних банкрутств робітники підприємств колишнього державного сектору економіки місяцями не отримували заробітну плату, тому продаж акцій за формальною (де факто – заниженою) ціною був для них джерелом реального одноразового доходу з метою виживання. Натомість колишні керівники державних підприємств фактично акумулювали в своїх руках контрольні пакети акцій та ставали повноправними та єдиними власниками підприємств з усіма їх активами – нерухомістю, автопарком, обладнанням тощо.

Таким чином, прорахунки первинного правового регулювання підприємництва в Україні призвели до зубожіння більшої частини населення та швидкого збагачення вузького кола керівників підприємств, для яких ключову роль відігравав не потенційний розвиток підприємства шляхом активізації підприємницької діяльності, а банальний продаж активів підприємства задля швидкого отримання надприбутків.

Схожі події відбулись і у сфері земельних відносин. Так, у 1995 році Л. Кучмою було видано Указ Президента України «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» [8].

Замість конкретних земельних ділянок мешканці сіл та селищ (колишні працівники колгоспів) отримали сертифікати на земельну частку (пай), тобто фактично не право власності на конкретну земельну ділянку, а право на право власності на земельну ділянку. Сертифікат на земельну частку (пай) засвідчує право власника на отримання земельної ділянки та містить дані про її вартість та площу в умовних кадастрових гектарах. Водночас сертифікат на земельну частку (пай) не є підтвердженням права власності на саму ділянку й не встановлює її меж.

В результаті колишні директори колгоспів, маючи в своєму розпорядженні технічну базу для обробки землі, акумулювали в своїх руках земельні паї, сплачуючи за їх використання фіктивну орендну плату, а власники сертифікатів на земельну частку отримали мізерні виплати за надання в оренду своїх паїв, не маючи навіть теоретичної можливості самостійно обробляти свою землю, адже мали лише право на умовні кадастрові гектари на певному полі. Бажаючі отримати у власність реальну земельну ділянку із встановленими в натурі межами (тобто юридично оформити своє право власності на землю) часто стикалися із тим, що їм пропонувалась ділянка з невдалим розташуванням, із незручним доступом до неї тощо, що також ускладнювало можливість обробки земельної ділянки власними силами, зокрема здійснювати підприємницьку діяльність у сфері сільськогосподарського виробництва.

Важливим для розвитку підприємницької діяльності в Україні стало прийняття у 1992 році Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств», який пізніше був перейменований в Закон України «Про приватизацію державного майна» та втратив чинність після прийняття Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» у 2018 році.

Законом України «Про приватизацію майна державних підприємств» було врегульовано правові, економічні та організаційні основи приватизації підприємств загальнодержавної, республіканської (Республіки Крим) та комунальної власності з метою створення багатуокладної соціально орієнтованої ринкової економіки України [9].

Так, ст. 16 Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств» було передбачено, що продаж об'єктів приватизації та незавершеного будівництва на аукціоні, за конкурсом, в тому числі з виключним застосуванням приватизаційних майнових сертифікатів, вільно конвертованої валюти, здійснюється у порядку, встановленому розділом IV Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» [9].

А згідно із ст. 18 вказаного Закону продаж часток (акцій, паїв), що належать державі в майні господарських товариств, здійснюється шляхом перетворення державних підприємств у акціонерні товариства. При перетворенні державного підприємства в акціонерне товариство його засновником виступав відповідний орган приватизації, який діяв в межах повноважень, передбачених для засновників акціонерного товариства законодавством [9].

У зв'язку із вищезазначеним слід згадати і Закон України «Про приватизаційні папери» від 6 березня 1992 року за № 2173-XII. Цим Законом було визначено поняття і види приватизаційних паперів, умови та порядок їх випуску, розміщення серед громадян України, обліку, використання та погашення [10].

Зокрема, згідно із ст. 2 вказаного Закону право на одержання у власність приватизаційних паперів мали громадяни України, які проживали на її території, проживали або тимчасово перебували за її межами у службових справах в період, що визначався Державною програмою приватизації.

У відповідності до ст. 4 Закону України «Про приватизаційні папери», приватизаційні папери використовувалися громадянами України для придбання частки майна державних підприємств та інших об'єктів, державного житлового фонду, земельного фонду відповідно до законодавства України про приватизацію. Приватизаційні папери могли бути використані лише в період проведення приватизації, визначений Державною програмою приватизації [10].

Використання приватизаційних паперів здійснювалось шляхом їх обміну на паї, акції, інші документи, що встановлюють та засвідчують право власності на частку державного майна відповідно до номіналу приватизаційного паперу з обов'язковим відображенням змісту обмінної операції як на самому приватизаційному папері, так і в супутніх документах, і супроводжується погашенням приватизаційного паперу [10].

На практиці необізнані із тонкощами приватизації майна державних підприємств

громадяни отримали так звані приватизаційні майнові сертифікати та обмінювали їх на сертифікати акцій (письмові документи, які засвідчували право власності поіменованої в ньому особи на певну кількість акцій емітента). Як правило це робилось через посередників, які акумулювали в своїх руках контрольні пакети акцій та здійснювали в подальшому багатократні емісії (додаткові випуски) акцій новоствореного акціонерного товариства – колишнього державного підприємства. Такі дії призводили до фактичного знецінення акцій, сертифікати на які отримали зазначені громадяни. Таким чином, підприємливі посередники («підприємці» на ринку цінних паперів) фактично отримували у власність колишні державні підприємства (часто цілі заводи, фабрики з усією інфраструктурою), а власники приватизаційних сертифікатів отримували на руки сертифікати акцій (те ж саме право на право як і у випадку із земельними паями), які з часом перетворювались на нікчемні папірці.

Не менш важливим для створення адміністративно-правової основи становлення та розвитку підприємницької діяльності в Україні було прийняття ключових нормативно-правових актів податкового законодавства.

Так, у 1991 році Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про систему оподаткування», у 1992 році – закони України «Про акцизний збір» та «Про плату за землю», у 1994 році – закони України «Про оподаткування прибутку підприємств» та «Про Державний реєстр фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів», у 1995 році – Закон України «Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби», у 1996 році – закони України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності», «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)», «Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби» та «Про ставки акцизного збору на деякі транспортні засоби та кузови до них» та інші системоутворюючі податкові закони.

Податковим кодексом України, який було прийнято у 2011 році, була передбачена втрата чинності переліченими

законами і на заміну їм прийшов єдиний кодифікований нормативно-правовий акт, що значно спростило адміністрування оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності.

Висновки. Проведене дослідження історії становлення та розвитку адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні дозволяє сформулювати висновок про те, що національний досвід правового регулювання підприємницької діяльності починався фактично з нульової відмітки, адже у спадок від тоталітарного радянського режиму Україна отримала командно-адміністративну систему та відповідне недемократичне, антиринкове законодавство, орієнтоване на державний сектор економіки та колективні господарства.

В процесі створення адміністративно-правових засад для підприємницької діяльності було допущено ряд прорахунків, які призвели до економічного дисбалансу в розвитку великого, середнього та малого підприємства в Україні. Так, фіктивна приватизація (яка часто супроводжувалась фіктивним банкрутством) багатьох крупних та середніх державних підприємств шляхом їх перетворення в акціонерні товариства призвела до концентрації активів та капіталу в руках, як правило, колишніх керівників державних підприємств та одночасного зубожіння робітників, які місяцями не отримували заробітну плату. Аналогічні процеси відбулись і в аграрному секторі економіки, де колишні колгоспники отримали сертифікати на земельну частку (пай) в умовних кадастрових одиницях, а колишні керівники колгоспів отримали повний контроль над технічними засобами обробки землі та можливість за безцінь орендувати земельні ділянки колишніх підлеглих.

Перелічені процеси призвели до того, що в Україні фактично не виник цивілізований фондовий ринок, більшість громадян не обізнані із обігом цінних паперів. Крім того, вказані процеси призвели до суттєвого майнового розшарування суспільства та фактичної відсутності середнього класу в Україні. Останній, як відомо, є основою для розвитку підприємництва. І тільки з часом в Україні починає формуватися клас

справжніх підприємців, які розвивають національний ринок та створюють робочі місця.

Важливу роль в розвитку підприємницької діяльності в Україні зіграла податкова реформа, а саме прийняття у 2010 році Податкового кодексу України, який уніфікував та спростив адміністрування оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності.

Таким чином, для сучасного позитивного розвитку адміністративно-правових засад підприємницької діяльності в Україні важливим є урахування негативного та позитивного досвіду адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності починаючи із перших років незалежності України, а також чітке усвідомлення того, що тільки суверенна національна правова держава може здійснювати ефективне адміністрування бізнесу.

Враховуючи вищезазначене, для органів публічної адміністрації ключовим завданням має стати захист національного виробника, підтримка молодих підприємців, розвиток високотехнологічних, наукоємних секторів підприємництва з метою формування конкурентоздатної економіки, здатної протистояти глобалізаційним викликам та адаптованої до європейських стандартів ведення бізнесу.

Необхідність досліджень інших історичних процесів, пов'язаних із становленням та розвитком адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні обумовлює перспективність подальшого дослідження даної тематики.

Список використаної літератури:

1. Чорна А. Підприємницька діяльність як об'єкт адміністративно-правового регу-

лювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С. 128–132.

2. Бабенко Д.В. Специфіка адміністративно-правового регулювання діяльності господарських товариств. *Актуальні проблеми держави і права: збірник наук. праць*. Випуск 87; редкол.: Г.І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса: Гельветика, 2020. С. 11–16.
3. Колесник Т., Демидова О. та Колесник Д. Історія розвитку підприємництва. *Науковий журнал «Бізнес інформ»*. 2013. № 1. С. 332–334.
4. Колібабчук Н. Історія виникнення і розвитку підприємництва в Україні в XVIII – на початку ХХ ст. *Часопис цивілістики*. 2015. Вип. 18. С. 199–203.
5. Про підприємництво: Закон УРСР від 07.02.1991 р. № 698-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12/ed19910207#Text>
6. Про підприємства в Українській РСР: Закон УРСР від 27.03.1991 № 887-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887-12/ed19910327#Text>
7. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12/ed19910919#Text>
8. Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям: Указ Президента України від 08.08.1995 № 720/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/720/95#Text>
9. Про приватизацію майна державних підприємств: Закон України від 04.03.1992. № 2163-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-12/ed19920304#Text>
10. Про приватизаційні папери: Закон України від 06.03.1992 за № 2173-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-12#Text>

Golovach O. History of formation and development of administrative and legal regulation of business activity in Ukraine

The scientific publication is devoted to the study of the history of the formation and development of administrative and legal regulation of entrepreneurial activity in Ukraine.

It is noted that the formation of the administrative and legal foundations of entrepreneurship actually took place from the zero mark (transition from the administrative-command system of managing the economy to market relations), which caused a number of miscalculations in the process of law-making, however, national legislation gradually acquired the features of a civilized one; administrative and tax reforms, reform of customs legislation and other positive processes ultimately led to the creation of a modern administrative and legal mechanism for regulating business activity.

The history of the adoption of key normative legal acts in the field of legal regulation of entrepreneurial activity is studied, positive and negative consequences of their implementation are distinguished. In particular, the shortcomings of the processes of privatization of state-owned enterprises, as well as the de-soldering of agricultural land, are shown, which led to a significant social stratification of society and inhibition of the processes of development the entrepreneurship, decrease in rates of formation the legal culture of entrepreneurial activity.

A conclusion is formulated about the importance and expediency of taking into account the positive and negative experience of administrative and legal regulation of business activity in Ukraine in the process of implementing further reforms of the mechanism of legal regulation in this sphere of social relations. It is also noted that only a sovereign national legal state can carry out effective business administration, therefore the key task for public administration bodies should be the protection of the national producer, support of young entrepreneurs, development of high-tech, knowledge-intensive sectors of entrepreneurship with the aim of forming a competitive economy, able to withstand the challenges of globalization and adapted to European business standards.

The perspective of further research on this subject with the aim of researching other historical processes related to the formation and development of administrative and legal regulation of business activity in Ukraine is emphasized.

Key words: *history, entrepreneurial activity, privatization, reforms, administrative regulation, stages of development, positive experience, economy, administration.*